



Cerebral Parese-foreningen

Bolig og BPA (brukerstyrt personlig assistent) – hovedsaker i kommune- og fylkestingsvalget 2019.

Hovedbudskap:

- CP-foreningens overordnet mål er samfunnsmessig likestilling og deltagelse for mennesker med CP og andre lignende nevrologiske diagnoser (vår formålsparagraf).
- I kampen for et mer likestilt og deltagende samfunn, har vi valgt å prioritere bolig og BPA, som våre interessepolitiske hovedsaker i høstens kommune- og fylkestingsvalg. Vi har gjennomført en spørreundersøkelse og intervjuer blant våre medlemmer for å underbygge argumentasjon og å utvikle vårt politiske budskap.
- Med dette budskapet vil vi utfordre både nasjonale og lokale politikere på hvordan det kommunale tjenestetilbudet kan bli bedre, da særlig botilbudet og hjelpetilbudet for personer med funksjonsnedsettelse. Det er avgjørende at vi får på plass gode nasjonale løsninger som i større grad forplikter kommunene.
- En av hovedutfordringene, slik vi ser det, er at det kommunale tjenestetilbudet er så forskjellig rundt om i landet. Hvor en bor i landet har alt for stor betydning for hva slags tilbud, oppfølging og muligheter den enkelte har. Vi krever mindre forskjeller og mer forutsigbarhet i tjenestetilbudet.
- Individuelle rettigheter må styrkes, blant annet vil vi kjempe for at FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker for funksjonsnedsettelse skal bli en del av norsk lov. Vi krever at mennesker med funksjonsnedsettelse anerkjennes som likestilte borgere i Norge - i likhet med kvinner, barn og etniske minoriteter. Kvinnekonvensjonen, Barnekonvensjonen og Rasediskrimineringskonvensjonen er alle konvensjoner som er tatt inn i lovverket.

Artikkel 19 i FN-konvensjonen: Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet:

Konvensjonspartene erkjenner at alle mennesker med nedsatt funksjonsevne har samme rett som andre til å leve i samfunnet, med de samme valgmuligheter, og skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak for å legge til rette for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne gjøre full bruk av denne rettighet, og bli fullt inkludert og delta i samfunnet, blant annet ved å sikre:

a) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform,

b) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har tilgang til ulike støttetjenester i eget hjem og i særskilte boformer, samt annen samfunnservice, herunder den personlige bistand som er nødvendig for å kunne bo og være inkludert i samfunnet og for å hindre isolasjon eller segregering,

c) at samfunnets tjenester og tilbud for befolkningen generelt er tilgjengelig på lik linje for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og tar hensyn til deres behov.

Bolig:

- **Den individuelle retten til bolig må styrkes.**

Personer med funksjonsnedsettelse vil bo som alle andre, men har åpenbart ikke like muligheter eller den samme valgfriheten. Vi vil at den enkelte skal ha mer innflytelse på hvor en skal bo, hvordan en skal bo og hvem en skal bo sammen med. Kommunenes boligpolitikk må i større grad ta utgangspunkt i den enkeltes/den enkelte families behov og ikke være styrt av det boligtilbudet som allerede eksisterer. Det finnes ikke en løsning som passer alle!

- **Det må bygges flere tilrettelagte boliger og kravene til universell utforming må styrkes.**

Det haster med å få fortgang i arbeidet med å gjøre boliger mer universelt utformet. Dette gjelder både nye og eksisterende bygg og vi krever handlingsplaner med konkrete tidsfrister! Vi vil også at kravene til universell utforming i plan og bygningsetaten skal endres tilbake til TEK 10 nivå. Det må også bygges flere tilgjengelige studentboliger. I likhet med funksjonsfriske må også personer med funksjonsnedsettelse ha mulighet til å kunne bo midlertidig.

- **Det må bli enklere å eie egen bolig.**

Individuelle støtteordningene og bolig sosiale virkemidler må styrkes for at flere med funksjonsnedsettelse kan få råd til å eie egen bolig, spesielt Husbankens ordninger. Alle kommuner må kunne tilby den enkelte mulighet til å søke startlån og etableringslån, samt boligtilskudd slik at man kan tilrettelegge eller bygge om boligen

sin (dette må også inkludere familier). Det må også i større grad være mulig å kombinere ulike virkemidler, slik som startlån og bostøtte.

Vi vil også at flere kommuner skal ta i bruk ulike «fra leie- til eie modeller» og det er viktig at personer med funksjonsnedsettelse også kan ta del i slike ordninger.

- **Det trengs flere og rimeligere utleieboliger.**

Vi opplever at det (særlig i enkelte kommuner) er ventetid på bolig, derfor trengs det flere utleie-boliger som er tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse.

Mange foreldre forteller oss at barna fortsatt bor hjemme fordi det ikke finnes et reelt bo-alternativ.

I tillegg må de kommunale husleiene reduseres betydelig. Mange beboere, også i omsorgsboliger/samløkaliserte tilrettelagte boliger, betaler skyhøye husleier til kommunene, noe som ikke er forenlig med å leve på uføretrygd eller å ha lav inntekt. Ordninger som gjengs leie (som ligger rett i underkant av markedsleie) må avskaffes.

Vi er skuffet over at stortingsforslaget (juni 2019) om nødvendige endringer i husleieloven for å sikre at sosiale boliger har leiepriser vanskeligstilte kan betale ble nedstemt.

- **Den nasjonale bostøtteordningen må gjennomgås og forbedres.**

Alt for få personer med lav inntekt er i dag omfattet av den nasjonale bostøtteordningen og vi krever at ordningen gjennomgås og forbedres. Etter uførereformen i 2015 falt mange ut av ordningen fordi bruttoinntekten var for høy (uten at den reelle inntekten nødvendigvis gikk opp). Pr. dags dato er det innført en skjermingsordning for de som hadde rett på bostøtte for 2015. Vi vil at alle uføre på minstestøtte skal kunne vurderes for bostøtte, inkludert de som har ordningen ung ufør. I tillegg må boutgiftstaket heves i tråd med økningen i leieprisene (CP-foreningen er en del av en større sammenslutning, Bostøttealliansen, som arbeider for konkrete forbedringer i bostøtteordningen).

- **Tilbudet til utviklingshemmede må styrkes.**

Alt for ofte ser vi at kommunens ressurser og ønske om å spare penger begrenser tilbudet til utviklingshemmede og andre med store og sammensatte hjelpebehov. Vi krever derimot at tilbudet styrkes, blant annet i tråd med NOU 2016: 17 På lik linje — Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming.

Når det gjelder samlokaliserte boliger (omsorgsboliger, bofelleskap) er vi skeptisk til den «institusjonaliseringen» som brer om seg i mange kommuner og vi mener det må settes krav til antall enheter i hver samlokalisering. Det er også viktig at boligene utgjør en integrert del av nærmiljøet. I nye byggeprosjekter er det helt avgjørende at den enkelte beboer og de pårørende medvirker i planleggingen og utformingen av selve boligene.

Kommunene må også sørge for at boligene har nok ansatte og tilstrekkelig kvalifisert bemanning. Vi får tilbakemeldinger, særlig fra foreldre, som opplever at et stort gjennomtrekk av ansatte og manglende opplæring kan gjøre hverdagen for barna

som bor i boligene vanskeligere og mer sårbar. Det må i større grad legges til rette for at alle kan leve aktive og deltagende liv, blant annet ved å tilby BPA også til de som bor i samlokaliserte, tilrettelagte boliger.

- **Familier må sikres oppfølging i barnas overgang til voksenlivet.**

Alt for mange familier med funksjonshemmede barn bruker unødvendig mye krefter på å skaffe barna et godt og trygt sted å bo og som nevnt opplever mange å ikke få noe tilbud. Vi får tilbakemeldinger om at kommuner ikke gir tilstrekkelig informasjon, veiledning eller oppfølging. Våre medlemmer er misfornøyde med den hjelpa de får! Vi støtter derfor punktene i Granavolden-erklæringen om at det skal innføres en koordinatorgaranti for familier med barn med spesielle behov, samt at det skal utvikles en modell som pålegger kommunene å tilrettelegge overgang fra barndomshjem til egen bolig.

BPA (Brukerstyrt personlig assistent):

- **Retten til BPA må utvides.**

I dag er retten til BPA lovfestet dersom man har et langvarig og stort behov for assistanse, noe som er definert til 32 timer i uka. Dette innebærer at mange som har et mindre behov, ikke får innvilget timer. Vi krever at retten til BPA skal gjelde alle som har et reelt behov for det. BPA kan bli innvilget istedenfor eller i tillegg til ordninger som støttekontakt, praktisk bistand, hjemmesykepleie osv. Vi støtter også Granavold-erklæringen på at den øvre grensen på 67 år skal fjernes, dersom man allerede har fått innvilget ordningen.

- **Praktisering av BPA ordningen må bli mer likeverdig.**

Det er for store forskjeller i hvordan kommuner praktiserer og innvilger BPA-timer. Det må derfor innføres en forskrift som forplikter kommunene i større grad enn rundskrivet som vi har i dag. Bosted og kommuneøkonomi skal ikke være utslagsgivende om en får innvilget BPA eller ikke eller når det gjelder størrelse på vedtaket. Det kan heller ikke være sånn at kommuner ut i fra økonomi og ressurser kan innskrenke vedtak som allerede er innvilget (tilby færre timer).

- **BPA må styrkes som et likestillingsverktøy.**

BPA-ordningen skiller seg ut sammenlignet med andre helsebaserte ordninger, da intensjonen i ordningen er å gi den enkelte mulighet og frihet til å leve et aktivt, selvstendig, deltagende og likestilt liv. Vi opplever at mange (deriblant kommuner) ikke tolker ordningen slik og vi støtter regjeringens forslag (og arbeid som er nylig er satt i gang) om å utrede ordningen for å se i hvilken grad den fungerer etter hensikten. Det er svært viktig at BPA-ordningen blir realisert som et reelt likestillingsverktøy/frigjøringsverktøy. Dette krever holdningsendringer og nye måter

å tenke på.

- **Vi trenger fleksible ordninger.**

Vi mener vi er tjent med mest mulig fleksible BPA-ordninger, dersom de ikke går på tvers av arbeidsmiljøloven og rettigheter til ansatte. Dette gjelder både organisering av ordningen og bruk av ordningen. Blant annet er det viktig at BPA-ordningen sees i sammenheng med den statlige ordningen om funksjonsassistanse i arbeidslivet, slik at BPA-ordningen kan gjøre det lettere å komme i arbeid/beholde arbeid.

Det må også være mulig for den enkelte å spare opp timer til ferie og ha med assistent både innenlands og utenlands.

Selv om vi tar til orde for å styrke ordningen som et likestillingsverktøy, mener vi også at det må være mulig å organisere BPA-ordningene slik at de også ivaretar helse- og medisinske forhold.

Det er viktig å opprettholde ordninger med assistert arbeidsledelse. Det er ikke alle brukere og/eller familiene deres som har mulighet eller kapasitet til å administrere ordningen.

- **Familier må sikres gode BPA-ordninger.**

Det er også svært viktig at det legges til rette for at familier med funksjonshemmede barn i større grad kan benytte seg av BPA -ordninger og at det arbeides for å legge til rette for individuelle tilpassede løsninger. Med gode BPA-ordninger får barna en større mulighet og frihet til å leve et aktivt og deltagende liv, samtidig som foreldrene får den nødvendige hjelpen og avlastningen de trenger for å være aktive i arbeidslivet og leve et fullverdig sosialt liv.